

нальної музичної Академії ім.П.І.Чайковського) з метою з'ясувати вплив віку, стану здоров'я, наявності стресу, поведінкових складнощів, залежності від сім'ї, вміння розв'язувати соціальні проблеми на набуття певного статусу ідентичності (його залежність від характеру навчально-виховного процесу та ступеня зацікавленості студента), а також визначити можливі напрямки застосування результатів для оптимізації процесу підготовки фахівців.

Висновки:

1 В період переживання кризи ідентичності особистість може бути різних її статусів, а саме: передвизначеної, набутої, дифузної або перебувати у стані мораторію;

2 Важливими впливовими факторами на розвиток ідентичності та переживання кризи є вік, поведінкові складнощі, ступінь залежності від родини, стрес та стан здоров'я можуть бути своєрідними пусковими механізмами або підсилювати кризові переживання, але не зумовлювати їх.

3 Надані характеристики закономірностей психологічного розвитку студента мають враховуватись в організації навчально-виховного процесу, а також будь-яких психопрофілактичних заходів.

Л.М. Віткін, канд.техн.наук, доцент,
vitkin@dssu.gov.ua,
mmo@dssu.gov.ua

Державний комітет України з питань технічного регулювання та споживчої політики, м. Київ

РОЛЬ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ ISO СЕРІЇ 9000 ДЛЯ ПОБУДОВИ ЕКОНОМІКИ ЗНАТЬ

Виклик часу для України – побудова у стислі терміни сучасної інвестиційно-інноваційної моделі економіки. А це єдиний шлях до створення конкурентоспроможної економіки. Досвід розвинутих країн говорить: конкурентоспроможна економіка – це економіка знань.

Як нам розбудувати економіку знань? По-перше, визначити національні пріоритети, які стануть точками або кластерами зростання української економіки. По-друге, забезпечити наукове супроводження розвитку відповідного напрямку або галузі. По-третє, здійснити трансфер наукового “ноу-хау” або інновації до досконалого, конкурентоспроможного продукту або технології. По-четверте, широкомасштабне розповсюдження отриманих наукових і практичних результатів серед більшості підприємств галузі через механізми стандартизації. По-

п'яте, і, напевно, найголовніше для успішного функціонування економіки знань, необхідно побудувати ефективну освітню систему.

До пріоритетів української науки для розвитку економіки можна віднести металознавство, біо-інформатику, космос та авіацію, навколишнє середовище, а також управлінські технології в усіх сферах державної і господарської діяльності на основі міжнародних стандартів ISO. Але для всіх цих галузей потрібні компетентні фахівці, яких готують вищі навчальні заклади. За оцінками європейських та вітчизняних експертів на сьогодні не вдалося зупинити процес деградації системи вищої освіти. Україна вже зараз потерпає від нестачі кваліфікованих спеціалістів, в першу чергу, у промисловості. Необхідно якомога швидше підвищити рівень підготовки кадрів в українських ВНЗ. Одним з можливих шляхів вирішення проблеми є впровадження систем управління якістю (СУЯ) у вищих навчальних закладах України. На жаль, порівняння статистичних даних щодо впровадження СУЯ у світі і Україні свідчить про нерозвинутість цих перспективних технологій в нашій країні у цілому і, зокрема, у сфері освіти.

Кількість сертифікованих СУЯ у світі переконливо доводить доцільність якомога ширшого розповсюдження сучасних методів управління серед вітчизняних підприємств.

На кінець грудня 2006 року нараховувалося 897 866 сертифіката в 170 країнах. За 2006 рік загальна кількість збільшилася на 123 999 в порівнянні з 2005 роком або на 16 %.

Натомість в Україні станом на кінець 2006 року було сертифіковано лише 1765 СУЯ. Це в 50 разів менше, ніж в Італії, співставимою з Україною за територією і кількістю населення. Так, в освітянській галузі сертифіковано лише 7 СУЯ. Натомість, у сфері освіти у світі сертифіковано понад 15 тис. таких систем. Полегшити впровадження СУЯ в українських закладах освіти має IWA 2:2007 Системи управління якістю – Настанови щодо застосування ISO 9001:2000 у сфері освіти, схвалений у 2006 р. міжнародною робочою групою ISO на семінарі в Бусані (Корея), і прийнятий у 2007 р. В оновленій версії настанов щодо застосування ISO 9001:2000 у сфері освіти відображено новий узагальнений погляд на освіту. Якщо раніше вважалося, що освіта – це міра передачі знань, то нова концепція XXI століття звучить інакше: “Освіта – це конструкція, що складається з сталих, інтеграційних процесів, що базуються на індивідуальних потребах та можливостях”.

Без сумніву, більшість освітніх організацій серйозно відносяться до своїх обов'язків. Вони постійно ведуть пошук і підготовку компетентних викладачів, забезпечують необхідне планування навчального процесу та проведення навчання. При цьому використовуються най-

кращі за можливості методичні та навчальні матеріали та розвинута інфраструктура. Проте, навчальним закладам часто бракує відповідного досвіду застосування “системно-процесного” підходу. Як результат, вони не виправдовують сподівань і очікувань студентів, працедавців та суспільство щодо отримання сучасної освіти. Такий очевидний парадокс стає можливим, тому що покращення індивідуальних елементів не гарантує отримання так званого синергетичного ефекту за відсутності моделі навчання, що базується на управлінні ключовими процесами діяльності закладу освіти. Саме впровадження системи управління якістю за вимогами ISO 9001:2000 для навчальних закладів дозволить створити необхідний синергетичний ефект від усіх важливих складових їх діяльності.

Стандарти ISO серії 9000 набули світової репутації, як універсальні стандарти управління якістю. Тобто, будь яке підприємство чи організація, незалежно від виду діяльності, продукції, що випускає, або послуги, яку надає, розміру та кількості персоналу, може впровадити систему якості на основі вимог, викладених у ISO 9001:2000. Нова настанова IWA 2:2007 не ревізує ISO 9001:2000. Її не можна використовувати для конкретних цілей або сертифікації. Головна мета створення цієї настанови – це зробити більш зрозумілим та доступним застосування принципів загального управління якістю (TQM) та стандартів ISO 9000 у галузі освіти. Цю настанову було розроблено міжнародними експертами у галузі освіти для професіоналів цієї сфери. У ній надано термінологію, яку широко використовують в освіті, зокрема наведено визначення таких понять, як: освітня організація, освітні послуги, постачальник освіти, учень, освітня розробка, оцінка навчання тощо.

У настанові наведено роз’яснення для сфери освіти вісьмох принципів управління якістю, визначених в ISO 9000:2005. Запропоновані чотири додаткових принципи для забезпечення постійного поліпшення результатів діяльності організацій освіти, а саме: готовність до швидких змін, автономність, задоволеність потреб учнів та суспільства, в залежності від їх оцінки. До розділів вимог ISO 9001:2000 внесено певні поправки, з урахуванням специфіки освітнього сектору: система управління якістю в закладах освіти; відповідальність керівництва освітянського закладу; управління ресурсами освітянського закладу; випуск продукту або надання освітньої послуги; вимірювання, аналізування та поліпшення результатів освітнього закладу.

ВИСНОВКИ

1. Держспоживстандарт України у співпраці з фахівцями вищої освіти має протягом 2008 року підготувати і видати національний документ, ідентичний міжнародній настанові щодо впровадження ISO 9001:2000 у сфері освіти.

2. Широке впровадження СУЯ у сфері освіти дозволить Україні зробити суттєвий крок на шляху до побудови економіки знань через суттєве підвищення якості підготовки фахівців у пріоритетних галузях. Цьому сприятиме використання відповідних рекомендацій ISO.

3. Вбачається доцільним Міносвіти та науки спільно з Держспоживстандартом опрацювати питання розроблення спеціальної програми впровадження СУЯ в ВНЗ України.

4. Впровадження в Україні інтегрованих систем управління на основі системи управління знаннями сприятиме перетворенню української економіки у високотехнологічну конкурентоспроможну економіку – економіку знань.

Т.С. Вакуленко, аспірант
vstanya@rambler.ru

Харківський національний педагогічний університет
ім. Г.С. Сковороди, м. Харків

ПИТАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ЗАСВОЄННЯ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ СТУДЕНТАМИ ВНЗ В УМОВАХ ВПРОВАДЖЕННЯ БОЛОНСЬКОГО ПРОЦЕСУ

Впровадження освітнього Болонського процесу значно збільшує обсяг навчальної інформації, яку необхідно засвоїти студентам самостійно за досить короткий проміжок навчального часу. Це вимагає оновлення технологій, методів, форм, засобів навчання, які мають вирішувати завдання формування системних знань, заснованого на ефективному самостійному засвоєнні кожного з елементів наукового знання.

У процесі засвоєння студентами навчального матеріалу в умовах самостійної пізнавальної діяльності виникають ускладнення, подолання яких вимагає їх ретельного вивчення, оскільки саме вони призводять до низького рівня навчальних досягнень майбутніх фахівців.

Сприйняття, як складова процесу засвоєння, засноване на внутрішній рефлексії отриманих уявлень про певний об'єкт, який впливає на органи чуття. Відомо, що понад 80% інформації з оточуючого світу